

Pacto social por el agua
Pacte social per l'aigua
Ur aldeko jendarte itun
Social pact for water

Pacto social por el agua

Ante la ciudadanía de _____, quienes abajo firman, movimientos sociales, organizaciones no gubernamentales, organizaciones vecinales y sociales, sindicatos, fundaciones, representantes de partidos políticos y demás entidades relacionadas, hacen público su compromiso por una gestión pública, integrada y participativa del ciclo urbano del agua en _____, y se comprometen a cumplir y hacer cumplir los siguientes principios fundamentales, así como las tareas que de ellos se deriven, para que esa gestión pública (y otras formas de gestión basadas en el empoderamiento ciudadano reconociendo su derecho a decidir) y participativa sea real y efectiva:

1. Consideramos que el derecho al agua es un derecho humano universal esencial. La disponibilidad y el acceso individual y colectivo al agua potable tienen que ser garantizados en cuanto derechos inalienables e inviolables de las personas, teniendo en cuenta la calidad de la misma para la captación del agua de producción para el consumo humano y el cumplimiento de todas las transposiciones de la Directiva Marco del Agua, así como las listas de sustancias prioritarias peligrosas, peligrosas y persistentes. El agua es un bien finito indispensable para la vida de todos los seres humanos y tiene que ser regulado con criterios de eficiencia y solidaridad, sobre la base de los principios de igualdad, equidad y no discriminación.

En consecuencia, respaldamos la resolución A/RES/64/292, de 28/07/2010, adoptada por la Asamblea General de NNUU, y sin ningún voto en contra, por la cual se reconoce que “el derecho al agua potable y el saneamiento es un derecho humano esencial para el pleno disfrute de la vida y de todos los derechos humanos”.

En aplicación del derecho humano al agua, implementaremos la gestión del suministro con criterios de equidad social en las políticas tarifarias. Para ello, garantizaremos una dotación mínima –cuyo valor debería concretarse, pero que en el contexto mundial está entre 60 y 100 litros por persona y día– y el compromiso de no cortar el suministro en casos de impago justificados socialmente (asequibilidad económica).

2. Para avanzar en el desarrollo y mejora de ese modelo de gestión, se deberán establecer planes de investigación y desarrollo en materia de gestión del ciclo del agua en las ciudades, a desarrollar mediante la colaboración con las universidades, colegios profesionales, expertos y organizaciones sectoriales.

3. Se fomentará la colaboración en programas de cooperación en materia de recursos hídricos, apoyando a operadores públicos de los países en desarrollo mediante alianzas de carácter público-público, aportando recursos y asistencia técnica a comunidades que lo necesiten.

4. Reconocemos que los servicios de abastecimiento y saneamiento forman parte de un ciclo urbano integrado cuya gestión es insoluble y debe realizarse de manera conjunta, incluyendo la adecuada gestión de las aguas pluviales y el drenaje del espacio urbano así como el uso eficiente de la energía. En este sentido, creemos imprescindible establecer un modelo

de gestión integrada que permita tener una visión de conjunto de los servicios prestados así como de los ecosistemas implicados de donde se toma y vierte el agua de abastecimiento y saneamiento.

5. Consideramos que el agua, los ríos, los acuíferos, lagos y humedales son bienes comunes que no pueden de ser objeto de apropiación en beneficio de intereses privados. Todos los bienes y recursos de la naturaleza, fuente de diversidad biológica, forman parte del patrimonio natural de la colectividad, cuyo relevante valor ambiental, paisajístico, científico, social o cultural las administraciones públicas tienen la obligación de preservar y proteger. En este sentido, exigimos a los gobiernos municipales que consideren a los servicios de abastecimiento y saneamiento de agua como servicios públicos vinculados a los derechos humanos, fuera de la lógica del mercado y ajenos a criterios y prioridades de negocio privado. En su lugar, reclamamos un modelo de gestión pública del agua, sin ánimo de lucro, que desde una perspectiva socio-ecológica respete los derechos de los ciudadanos como servicio de interés general.

Creemos que desde la gestión pública o mediante otras formas de gestión comunitaria, se pueden y se deben prestar los servicios públicos cumpliendo con los estándares más exigentes de calidad y eficiencia, contando con el compromiso y responsabilidad de los trabajadores que prestan estos servicios, y garantizando una gestión transparente en la que participe la ciudadanía.

Por ello, declaramos expresamente que, con independencia del ente público o comunitario que asuma la gestión del ciclo integral del agua de _____ (servicios municipales, patronato, ente público empresarial, sociedad anónima, cooperativa de consumidores, etc.), velaremos porque la titularidad del mismo sea siempre cien por cien pública o comunitaria, no admitiendo el acceso de empresas privadas a su accionariado.

6. Sostenemos que la gestión del ciclo integral del agua puede y debe ser un yacimiento importante para la generación de nuevos empleos y mantenimiento de los ya existentes. Pero debe evitarse que especialmente en las presentes circunstancias se produzca una precarización de las condiciones de trabajo y de la seguridad de los trabajadores. El Ayuntamiento, actuando en colaboración con las organizaciones sindicales, deberá tomar las medidas oportunas para garantizar, tanto en lo gestionado directamente por el ente público gestor como en su relación con las contratadas, condiciones de calidad, seguridad y estabilidad en los empleos. Deberán estar garantizados los derechos laborales de los trabajadores que participan en la gestión del ciclo urbano del agua. Se proveerán los mecanismos necesarios para que los trabajadores participen en el funcionamiento, la gestión y la formulación de políticas del servicio. Será una prioridad la garantía de los puestos de trabajo del personal procedente de la antigua empresa privada (o mixta) en el nuevo servicio público desprivatizado.

7. Velaremos porque el Ayuntamiento ejerza la responsabilidad que tiene en la adopción de las decisiones oportunas que aseguren la sostenibilidad del ciclo integral del agua en la ciudad, de acuerdo con la Directiva Marco del Agua, desde tres ámbitos

diferentes:

- **Medioambiental.** Preservando la calidad y la conservación de los ecosistemas que son la fuente de suministro, siempre teniendo en cuenta el cumplimiento de las normas de calidad ambiental de las aguas superficiales y subterráneas, que nos marquen la idoneidad del agua para declarar un punto como apto para la captación de agua para el consumo humano; asegurando que se utiliza el mínimo recurso necesario para satisfacer las necesidades de la ciudad; realizando programas de prevención de la contaminación, basados tanto en la intervención sobre las infraestructuras como en programas de sensibilización y formación; minimizando el efecto de los vertidos a cauce público; valorando y respetando la red de drenaje natural como un recurso del territorio urbano y metropolitano; compensando y remediando las afecciones medioambientales mediante planes de acción, tanto antes de la captación como después de su uso, poniendo una atención especial en las listas de sustancias prioritarias peligrosas y persistentes.

- **Económica.** Repercutiendo el coste real de la prestación de los servicios a los usuarios del servicio; y aplicando tarifas que se fundamenten en los principios de capacidad económica, equidad, eficiencia, sencillez y transparencia. Penalizando los elevados consumos a través de una tarifa por bloques progresiva.

- **Estructural.** Planificando y realizando las inversiones necesarias para que el agua llegue a los usuarios en las mejores condiciones, de acuerdo con las normativas aplicables en cada momento; se controlen y minimicen las pérdidas en las redes de suministro y saneamiento; se promueva la gestión diferencial de la calidad del agua y se adecue, por tanto, la calidad del agua al uso a que se destine en cada caso; y se traten todas las aguas captadas por la red de colectores municipales antes de ser vertidas a cauce natural, minimizando el efecto de los vertidos al cauce público. Todo ello intentando utilizar las tecnologías más eficientes disponibles.

8. Velaremos porque todos los ingresos que se obtengan a través de las tarifas de abastecimiento y saneamiento que se apliquen a los usuarios, así como los que provengan del alquiler o cesión de las infraestructuras hidráulicas públicas, subvenciones, operaciones de crédito, o cualquier otro medio, vinculados al ciclo integral del agua, se destinen a sufragar, sin ánimo de lucro, los costes de dichos servicios.

9. Entendemos, no obstante, que no basta garantizar la gestión pública, sino que es preciso promover nuevas formas de control social y de democracia participativa, que garanticen transparencia y participación ciudadana efectiva y proactiva, tal y como estableció la Convención de Aarhus, transpuesta a la normativa europea por la Directiva 2003/35/, de 26 de mayo de 2003, y a la normativa española por la Ley 27/2006, de 18 de julio, reguladora de los “derechos de acceso a la información, de participación pública y de acceso a la justicia en materia de medio ambiente”.

Por ello, apostamos por un modelo de gestión en el que el ente público gestor rinda cuentas de sus actividades y decisiones, tanto a los poderes públicos de los que dependa como a los ciudadanos.

Velaremos para que se asegure el acceso de todos los ciudadanos a la información básica de la gestión del ciclo integral del agua en la ciudad, mediante varios mecanismos:

- Estableciendo una batería de indicadores significativos para los distintos ámbitos de la gestión (técnicos, financieros, sociales, medioambientales, patrimoniales), accesibles por vía telemática, que sean comprensibles para los ciudadanos.

- Dando publicidad a todos los acuerdos y resoluciones que adopten los órganos de dirección del ente gestor, así como

a las condiciones de prestación de los servicios contratados con terceros.

- Estableciendo un Consejo Social integrado en el propio ente gestor –emulando el modelo de la ciudad de París– con competencias efectivas de control sobre cuestiones clave que trate el Consejo de Administración del ente público gestor. El Consejo Social estará constituido por una asamblea integrada por diversos actores de la sociedad civil y se regirá por un reglamento aprobado por la totalidad de sus componentes en asamblea general. Representantes del Consejo Social se integrarán, con voz y voto, en el Consejo de Administración del ente público gestor del ciclo integral del agua.

- Poniendo los medios necesarios que faciliten a los ciudadanos la realización de consultas públicas, solicitud de información y presentación de reclamaciones

10. En fechas recientes, la sociedad civil hizo un llamamiento a todos los operadores públicos de agua a salir de las asociaciones de operadores EUREAU(1), AEAS(2) y sus filiales regionales, como ASA(3) en Andalucía y ASAC(4) en Cataluña, por obstaculizar el reconocimiento del derecho humano al agua y el saneamiento por parte del Parlamento Europeo(5). En este sentido, el ente que preste el servicio de gestión municipal deberá abrirse a la cooperación con organizaciones de operadores públicos, como la asociación Aqua Pública Europea, y contemplar la posibilidad de ser miembro activo de su homóloga estatal, la Asociación de Operadores Públicos de Abastecimiento y Saneamiento (AEOPAS), que promocionan de manera efectiva la gestión pública y participativa del agua.

11. Nos comprometemos a impulsar campañas de fomento del agua de “grifo” y a reducir el consumo del agua en botella, y los impactos ecológicos relacionados, a través de:

- Iniciativas de información públicas de consumo de agua de grifo y de buenos hábitos en el uso del agua
- Fortalecimiento de los esfuerzos para garantizar la calidad del agua
- Utilización del agua del grifo en centros públicos
- Creación de una importante red de fuentes públicas de agua potable

12. Finalmente, nos comprometemos a hacer lo necesario para que las normas municipales vigentes (reglamentos, ordenanzas, etc.) se adapten a los compromisos del presente pacto, especialmente en todo lo relativo a la aplicación efectiva del derecho humano al agua. Para ello, eliminaremos del reglamento municipal de abastecimiento y saneamiento, en caso de que lo prevea, las suspensiones de suministro por impago en los supuestos de incapacidad económica.

En ese sentido deberá especificarse en la norma correspondiente, que cualquier decisión que pudiera afectar a los principios aquí establecidos, como podría ser una eventual propuesta de privatización de este tipo de servicios, sea sometida a un amplio y profundo proceso de información pública que culmine en una Consulta Ciudadana con las garantías suficientes para que sus resultados fueran vinculantes, caso de alcanzarse un nivel de participación suficiente.

Notas

- 1 European Federation of National Associations of Water Services
- 2 Asociación Española de Abastecimientos de Agua y Saneamiento
- 3 Asociación de Abastecimientos de Agua y Saneamientos de Andalucía
- 4 Agrupació de Serveis d'aigua de Catalunya
- 5 Llamamiento a todos los operadores públicos del agua a salir de la EUREAU <http://www.ecologistasenaccion.org/article27461.html>

Pacte social per l'aigua

Davant la ciutadania de _____, les ONGs, associacions veïnals, socials, ambientals i ecologistes, sindicats, fundacions, forces polítiques i resta d'entitats relacionades sota signants fan públic el seu compromís per una gestió pública, integrada i participativa del cycle integral de l'aigua a _____ i es comprometen a complir i fer complir els següents principis fonamentals, així com les tasques que se'n deriven, i per a què aquesta gestió pública (i altres formes de gestió basades en l'apoderament ciutadà, reconeixent el seu dret a decidir) i participativa sigui real i efectiva:

1. Considerem que l'aigua és un dret humà universal essencial. La disponibilitat i l'accés individual i col·lectiu a l'aigua potable han de ser garantits pel que fa als drets inalienables i inviolables de les persones, considerant la qualitat per a la captació de l'aigua de producció per a consum humà i l'acompliment de totes les transposicions de la Directiva Marc de l'Aigua així com les llistes de substàncies prioritàries perilloses, perilloses i persistents. L'aigua és un bé finit indispensable per a la vida de tots els éssers humans i ha de ser regulat amb criteris d'eficiència i solidaritat sobre la base dels principis d'igualtat, equitat i no discriminació.

En conseqüència, fem nostra la resolució A/RES/64/292, de 28/07/2010, adoptada per l'Assemblea General de NN UU, sense cap vot en contra, per la qual es reconeix que "el dret a l'aigua potable i el sanejament és un dret humà essencial per al ple gaudiment de la vida i de tots els drets humans".

En aplicació del dret humà a l'aigua, implementarem la gestió de l'abastament amb criteris d'equitat social en les polítiques tarifàries. Per la qual cosa, garantirem una dotació mínima -el valor de la qual hauria de concretar-se, però que en el context mundial es valora entre 60 i 100 litres per persona i dia-, i el compromís de no tallar el subministrament en casos d'impagament justificats socialment (assequibilitat econòmica).

2. Per avançar en el desenvolupament i millora d'aquest model de gestió, s'hauran d'establir plans d'investigació i desenvolupament en matèria de gestió del cycle de l'aigua en les ciutats, a desenvolupar mitjançant la col·laboració amb les universitats, col·legis professionals, experts i organitzacions sectorials.

3. Es fomentarà la cooperació internacional en programes de cooperació en matèria de recursos hídrics, donant suport a operadors públics dels països en desenvolupament mitjançant aliances de caràcter públic-públic, aportant recursos i assistència tècnica a comunitats que ho necessitin.

4. Reconeixem que els serveis d'abastament i sanejament formen part d'un cycle urbà integrat la gestió del qual és indissoluble i ha de realitzar-se de manera conjunta, incloent l'adequada gestió de les aigües pluvials i el drenatge de l'espai urbà així com l'ús eficient de l'energia.

En aquest sentit, considerem imprescindible un model de gestió integrada que permeti tenir una visió de conjunt dels serveis prestats i dels ecosistemes implicats d'on es pren i

aboca l'aigua d'abastament i sanejament.

5. Considerem que l'aigua, els rius, els rius, aqüífers, llacs i aiguamolls són bens comuns que no poden ser objecte d'apropiació en benefici d'interessos privats. Tots els bens i recursos de la natura, font de diversitat biològica, formen part del patrimoni natural de la col·lectivitat, el rellevant valor ambiental de la qual, paisatgístic, científic, social o cultural de les administracions públiques tenen l'obligació de preservar i protegir. En aquest sentit, exigim als governs municipals que considerin els serveis d'abastament i sanejament com serveis públics vinculats als drets humans, fora de la lògica del mercat i aliens a criteris i prioritats de negoci privat. En el seu lloc, reclamem un model de gestió pública de l'aigua, sense ànim de lucre, que des d'una perspectiva socio-ecològica respecti els drets dels ciutadans com servei d'interès general.

Considerem que des de la gestió pública o mitjançant altres formes de gestió comunitària, es poden prestar els serveis públics acomplint amb els estàndards més exigents de qualitat i eficiència, comptant amb el compromís i responsabilitat dels empleats que presten aquest servei, i garantint una gestió transparent on hi participi la ciutadania.

Per tot plegat, declarem expressament que, amb independència de l'ent públic o comunitari que assumeixi la gestió del cycle integral de l'aigua de _____ (serveis municipals, patronat, ent públic empresarial, societat anònima, cooperativa de consumidors, etc.), vetllarem perquè la titularitat del mateix sigui sempre cent per cent pública o comunitària, no admeten l'accés d'empreses privades al seu accionariat.

6. Sostenim que la gestió del cycle integral de l'aigua pot i ha de ser un jaciment important per a la generació de nous llocs de treball. Però ha d'evitar-se que especialment amb les actuals circumstàncies es produeixi una precarització de les condicions de treball i de la seguretat dels treballadors. L'Ajuntament actuant en col·laboració amb les organitzacions sindicals, haurà de prendre mesures oportunes per a garantir, tant el que es gestiona directament per l'ent públic gestor com en relació amb els contractes, condicions de qualitat, seguretat i estabilitat en els llocs de treball. Hauran d'estar garantits els drets laborals dels treballadors que participin en la gestió del cycle urbà de l'aigua. Es proveiran els mecanismes necessaris per a què els treballadors participin en el funcionament, la gestió i la formulació de polítiques del servei. Serà una prioritat la garantia dels llocs de treball del personal procedent de l'antiga empresa privada (o mixta) en el nou servei públic desprivatitzat.

7. Vetllarem perquè l'Ajuntament exerceixi la responsabilitat que té en l'adopció de les decisions oportunes que assegurin la sostenibilitat del cycle integral de l'aigua en la ciutat, d'acord amb la Directiva Marc de l'Aigua, des de tres àmbits diferents:

- **Medi ambiental.** Preservant la qualitat i conservació dels ecosistemes que són font de l'abastament, sempre considerant l'acompliment de les normes de qualitat ambiental de les aigües superficials i subterrànies, que ens fixen la

idoneïtat de l'aigua per a declarar un punt com apte per a la captació d'aigua per al consum humà; assegurant que s'utilitza el mínim recurs necessari per a satisfer les necessitats de la població; realitzant programes de prevenció de la contaminació, basats tant en la intervenció sobre les infraestructures com en programes de sensibilització i formació; minimitzant l'efecte dels abocaments a la llera pública; valorant i respectant la xarxa de drenatge natural com un recurs del territori urbà i metropolitana; compensant i remeiant les afeccions medi ambientals mitjançant plans d'acció, tant abans de la captació com després del seu ús, posant una atenció especial en les llistes de substàncies prioritàries perilloses i persistents.

- **Econòmica.** Repercutint el cost real de la prestació dels serveis als usuaris del servei; i aplicant tarifes que es fonamentin en els principis de capacitat econòmica, equitat, eficiència, senzillesa i transparència. Penalitzant els elevats consums a través d'una tarifa per blocs progressiva.

- **Estructural.** Planificant i realitzant les inversions necessàries per a què l'aigua arribi als usuaris en les millors condicions, d'acord amb les normatives aplicables en cada moment; es controlin i minimitzin les pèrdues en les xarxes de subministrament i sanejament; es promogui la gestió diferencial de la qualitat de l'aigua i s'adeqüi, per tant, la qualitat de l'aigua a l'ús a què es destini en cada cas; i es tractin totes les aigües captades per la xarxa de col·lectors municipals abans de ser abocades a la seva llera natural, minimitzant l'efecte dels abocaments a la llera pública. Tot plegat intentant emprar les tecnologies més eficients disponibles.

8. Vetllarem perquè tots els ingressos que s'obtinguin a través de les tarifes d'abastament i sanejament que s'apliquin als usuaris, així com les que provenguin del lloguer o cessió de les infraestructures hidràuliques públiques, subvencions, operacions de crèdit, o qualsevol altre mitjà, vinculats al cycle integral de l'aigua, es destinin a sufragar els costos dels mateixos serveis.

9. Entenem, no obstant, que no hi ha prou amb garantir la gestió pública, sinó que és precís promoure noves formes de control socials i de democràcia participativa, que garanteixin transparència i participació ciutadana efectiva i proactiva, tal i com estableix la Convenció d'Aarhus, transposada a la normativa europea per la Directiva 2003/35/CE, de 26 de maig de 2003 i a la normativa de l'Estat espanyol per la Llei 27/2006, de 18 de juliol, reguladora dels "drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient".

Per tot plegat, apostem per un model de gestió en què l'ent públic gestor rendeixi comptes de les seves activitats i decisions, tant als poder públics dels que depengui com a la ciutadania.

Vetllarem perquè s'asseguri l'accés de tota la ciutadania a la informació bàsica de la gestió integral de l'aigua en la ciutat, mitjançant varis mecanismes:

- Establir una bateria d'indicadors significatius per als diversos àmbits de la gestió (tècnics, financers, socials, medi ambientals, patrimonials), accessibles per via telemàtica, que siguin comprensibles per a la ciutadania.

- Oferint publicitat a tots els acords i resolucions que adoptin els òrgans de direcció de l'ent gestor, així com a les condicions de prestació dels serveis contractats a tercers.

- Establiment d'un Consell Social integrat en el propi ent gestor -a emulació del model de la ciutat de París- amb

competències efectives de control sobre les qüestions clau que tracti el Consell d'Administració de l'ent públic gestor. El Consell Social estarà constituït per una assemblea integrada per diversos actors de la societat civil i es regirà per un reglament aprovat per la totalitat dels seus components en assemblea general. Representants del Consell Social s'integraran, amb veu i vot, en el Consell d'Administració de l'ent públic gestor del cycle integral de l'aigua.

- Posant els mitjans necessaris que facilitin als ciutadans la realització de consultes públiques, sol·licitud d'informació i presentació de reclamacions.

10. En dates recents, la societat civil va fer una crida a tots els operadors públics d'aigua a sortir de la EUREAU (1), AEAS (2) i les seves regionals com ASA (3) a Andalusia i ASAC (4) a Catalunya, per obstaculitzar el reconeixement del Dret Humà a l'aigua i el sanejament per part del Parlament Europeu (5). En aquest sentit, l'ent que presti el servei de gestió municipal haurà, en lloc de ser membre de les entitats esmentades, hauria d'obrir-se a la cooperació amb els operadors públics, com l'Associació "Aqua Pública Europea", la Asociación de Operadores Públicas de Abastecimiento y Saneamiento (AEOPAS), Consorci per a la Gestió d'Aigües de Catalunya (CONGIAC), atès que promoció de manera efectiva la gestió pública i participativa de l'aigua.

11. Ens comprometem a impulsar campanyes de foment de l'aigua d'"aixeta" i a reduir el consum de l'aigua en ampolla, i els impactes ecològics relacionats, a través de:

- Iniciatives d'informació públiques de consum d'aigua d'aixeta i de bons hàbits en l'ús de l'aigua
- Enfortiment dels esforços per a garantir la qualitat de l'aigua.
- Ús de l'aigua d'aixeta a centres públics
- Creació d'una important xarxa de fonts públiques

12. Finalment, ens comprometem a fer tot el necessari per a què les normes municipals vigents (reglaments, ordenances, etc.) s'adaptin als compromisos del present pacte, especialment pel que fa a l'aplicació efectiva del dret humà a l'aigua. Per això, eliminarem del reglament municipal d'abastament i sanejament, en cas que ho contempli, les suspensions de subministrament i sanejament per impagament en els supòsits d'incapacitat econòmica.

En aquest sentit haurà d'especificar-se en la norma corresponent, que qualsevol decisió que pugui afectar als principis aquí establerts, com podria ser una eventual proposta de privatització d'aquest tipus de servei, sigui sotmesa a un ampli i profund procés d'informació pública que culmini en una Consulta Ciutadana amb les garanties suficients que els seus resultats fossin vinculants, cas d'arribar-se a un nivell de participació suficient.

Notes

- 1 European Federation of National Associations of Water Services
- 2 Asociación Española de Abastecimientos de Agua y Saneamiento
- 3 Asociación de Abastecimientos de Agua y Saneamientos de Andalucía
- 4 Agrupació de Serveis d'aigua de Catalunya
- 5 Crida a tots els operadors públics de l'aigua a sortir de la EUREAU <http://www.ecologistasenaccion.org/article27461.html>

Ur aldeko jendarte itun

Behean izenpetzen dutenek -jendarte-mugimenduek, gobernuz kanpoko erakundeek, auzokideen elkarteek eta jendarte-erakundeek, sindikatuak, fundazioak, alderdi politikoetako ordezkariak eta antzeko entitateak- _____ko uraren hiri-zkloaren kudeaketa publiko, integratu eta parte-hartzailearen aldekokonpromisoa hartzen dute. Era berean, konpromisoa hartzen dute funtsezko printzipio hauek eta horietatik eratorritako atazak betetzeko eta betearazteko, kudeaketa publiko hori erreala eta efektiboa izan dadin (bai eta herritarren ahalduz eta erabakitze-eskubidean oinarritutako beste kudeaketa-era batzuk ere):

1. Ura izateko eskubidea funtsezko giza eskubide unibertsala dela deritzogu. Ur edangarriaren sarbide eta eskuragarritasun indibiduala kolektiboa bermatuta egon behar da, pertsona guztien eskubide besterenezin eta urraezinak direlako. Gainera, aintzat hartu behar da giza kontsumorako biltzen den uraren kalitatea, bai eta Uraren Esparru Zuzentzarauaren xedapen guztiak betetzen direla ere. Era berean, kontuan hartu behar dira lehentasuneko substantzia arriskutsu eta iraunkorren zerrendak ere. Ura baliabide mugatua da, ezinbestekoa gizaki guztien bizitzarako. Horregatik, arautzeko garaian, eraginkortasun- eta elkartasun-irizpideak eta berdintasunaren, ekitatearen eta diskriminazio-ezaren printzipioak hartu behar dira oinarri.

Ondorioz, NNBBen Asanblada Orokorra kontrako boturik gabe onartutako 2010eko uztailaren 28ko A/RES/64/292 xedapena babesten dugu. Xedapen horren arabera, "ur edangarria eta saneamendua izateko eskubidea funtsezko giza eskubidea da, funtsezkoa bizitza eta giza eskubide guztiak guztiz gozatzeko".

Ura izateko giza eskubidea aplikatuz, ur-hornidura kudeatzerakoan, gziarte-ekitate irizpideak ezarriko ditugu tarifen politiketan. Horretarako, gutxienezko zuzkidura bermatuko dugu. Zuzkidura horren balioa zehaztu beharko litzateke, baina mundu-mailan 60 eta 100 litro artean dago, pertsona eta eguneko. Era berean, hornidura ez eteteko konpromisoa hartuko da, jendarte-arrazoiak direla-eta, ura ordaintzen ez denean (eskuragarritasun ekonomikoa).

2. Kudeaketa-eredu horren garapenean eta hobekuntzan aurrera egite aldera, uraren hiri-zkloaren ikerketa- eta kudeaketa-planak ezarri beharko dira, unibertsitateekin, elkargo profesionalekin, adituekin eta erakunde sektorialekin elkarlanean garatuko direnak.

3. Baliabide hidrikoen arloko lankidetzaprogrametan elkarlanean aritzea bultzatuko da. Hartara, garapen-bidean dauden herrialdeetako operadore publikoak lagundu eta izaera publiko-publikoko aliantzak hitzartuta eta laguntza behar duten komunitateei baliabideak eta laguntza teknikoak emanda.

4. Aitortzen dugu horniketa- eta saneamendu-zerbitzuak hiri-zerbitzu integratu batean sartuta daudela, eta bere kudeaketa ezin dela bereizi, hau da, modu bateratuan egin behar dela, euri-uren kudeaketa egokia, hiri-eremuaren drenajea eta energiaren erabilera efizientea barne.

Horren haritik, gure ustez, ezinbestekoa da kudeaketa integratuaren eredu bat ezartzea, ikuspegi bateratua emango

duena, bai eskainitako zerbitzuei dagokienez, bai horniketa-uren harlekua den ekosistemari eta saneamendu-urak egotziko diren ekosistemari dagokienez ere.

5. Ura, ibaiak, akuiferoak, lakuak eta hezeguneak ondasun komunak direla uste dugu, eta interes pribatuak ezin direla horien jabe egin, euren onurarako. Naturaren ondasun eta baliabide guztiak aniztasun biologikoaren iturri dira, eta kolektibitatearen ondare naturala dira. Hori dela-eta, administrazioek horiei dagozkien ingurumen- eta paisaia-balioak nahiz balio zientifiko sozial edo kulturalak zaintzeko eta babesteko obligazioa dute. Horren haritik, ur-horniketa eta -saneamendua giza eskubideei lotutako zerbitzu publikotzat har ditzatela exijitzen diegu udal gobernuei, merkatuaren logikatik nahiz negozio pribatuaren irizpideetatik eta lehentasunetatik kanpo. Horren ordez, uraren kudeaketa publikoaren eredu ezartzea exijitzen dugu, irabazi-asmorik gabekoa eta, interes orokorreko zerbitzua den aldetik, herritarren eskubideak errespetatuko dituen, ikuspuntu sozioekologikotik.

Gure ustez, zerbitzu publikoak kalitate- eta efizientzia-mailarik exijenteenak beteta eskaini daitezke eta eskaini behar dira, kudeaketa publikoaren bitartez edo beste komunitate-kudeaketa modu batzuen bitartez, zerbitzu horiek eskaintzen dituzten langileen konpromisoaz eta arduraz, eta herritarren parte-hartzea izango duen kudeaketa gardena bermatuz.

Hori dela-eta, _____ko uraren ziklo integralaren kudeaketa bere gain hartuko duen ente publiko edo komunitarioa gorabehera (udal zerbitzuak, patronatua, enpresa izaerako ente publikoa, sozietate anonimoa, kontsumitzaileen kooperatiba eta abar), erakunde horren titulatasuna ehuneko ehuneko publikoa edo komunitarioa izatearen alde jardungo dugu, eta ez dugu akziodunen artean enpresa pribaturik sartzen utziko.

6. Uraren ziklo integralaren kudeaketak dauden lanpostuei eutsi diezaiekeela eta eutsi behar diela uste dugu, eta, era berean lanpostu berrien sorgune izan daitekeela eta izan behar dela. Baina lan-baldintzen eta langileen segurtasunaren prekarizazioa saihestu beharra dago, egungo egoeran, bereziki. Udalak lanpostuen kalitate-, segurtasun- eta egonkortasun-baldintzak bermatzeko beharrezkoak diren neurriak hartu beharko ditu, bai ente publiko kudeatzaileak zuzenean kudeatzen dituen alderdietan, bai kontratekin dituen harremanetan ere, betiere, erakunde sindikalekin elkarlanean. Uraren hiri-zkloaren kudeaketan parte hartzen duten langileen lan-eskubideak bermatuta egon beharko dira. Beharrezkoak diren mekanismoak abiaraziko dira langileek zerbitzuaren funtzionamenduan, kudeaketan eta politiken formulazioan parte har dezaten. Lehentasuneko izango da zerbitzu publiko desprivatizatu berriaren lehenagoko enpresa pribatu edo mistotik etorritako langileen lanpostuak bermatzea.

7. Udalak uraren hiri-ziklo integralaren iraunkortasuna bermatuko duten erabakiak hartzeko duen ardura gauzatzen dela zainduko dugu, betiere Uraren Esparru Zuzentzaruari jarraiki, honako hiru alderdiok aintzat harturik:

• **Ingurumena:** Horniketaren iturri diren ekosistemen kalitatea eta kontserbazioa zainduta eta betiere kontuan

hartuta lur azaleko eta lur azpiko uren ingurumenari buruzko kalitate-arauak betetzen direla. Izan ere, kalitate-arau horiek adieraziko dute puntu jakin bat egokia den giza kontsumorako ura bertatik hartzeko. Hiriaren premiak asetzeko gutxienezko baliabide-kopurua erabiltzen dela bermatuta. Kutsaduraren prebentzio-programak burututa, azpiegituren gaineko esku-hartzean nahiz sensibilizazio- eta prestakuntza-programetan oinarrituak. Ubide publikoetara botatuko isuriaren efektua minimizatuta. Drainatze-sare naturala errespetatuta eta hiriko lurraldearen baliabide gisa duen balioa aintzatetsita. Ingurumen-eraginak konpentsatuta eta konponduta, ekintza-planen bitartez, bai ura bildu aurretik, bai ura erabili eta gero, lehentasuneko substantzia arriskutsu eta iraunkorrei arreta berezia eskainiz.

• **Ekonomia.** Zerbitzuen prestazioaren benetako kostua zerbitzuaren erabiltzaileek ordainduta. Honako printzipio hauetan oinarritutako tarifak aplikatuta: ahalmen ekonomikoa, ekitatea, efizientzia, erraztasuna eta gardentasuna. Blokekako tarifa progresiboa aplikatu eta kontsumo altuak zigortuta.

• **Egitura.** Beharrezkoak diren inbertsioak planifikatuta eta gauzatuta, erabiltzaileei ura baldintzarik onenetan hel dakien, une bakoitzean aplika daitezkeen araudiekin jarraiki. Horniketa- eta saneamendu-sareetako galerak kontrolatuta eta minimizatuta. Uraren kalitatearen kudeaketa diferentziala bultzatuta, hau da, uraren kalitatea emango zaion erabilerara egokituta. Eta udal hodi biltzaileen sarean jasotako ur guztiak ubide publikoan isuri aurretik tratatuta, eta, hartara, ubide publikoetara egindako isuriaren efektuak gutxituta. Hori guztiori, eskura dauden teknologiarik efizienteenak erabiltzen ahaleginduta.

8. Uraren ziklo integralari lotutako diru-sarrera guztiak -erabiltzaileei aplikatzen zaizkien horniketa- eta saneamendu-tarifetatik, azpiegitura hidrauliko publikoaren alokairutik edo lagapenetik, diru-laguntzetatik, kreditu-eragiketetatik edo beste bitarteko batzuetatik lortuak- zerbitzu horien kostuak irabazi-asmorik gabe ordaintzera bidera daitezela zainduko dugu.

9. Hala ere, ulertzen dugu kudeaketa publikoa bermatzea ez dela nahikoa, eta beharrezkoa dela jendartearen kontrola eta demokrazia parte-hartzaile gauzatzeko era berriak bultzatzea. Hartara, gardentasuna eta herritarren partaidetza efektibo eta proaktiboa bermatuko dira, Aarhuseko Konbentzioak ezarri bezala, Europar Batasuneko 2003ko maiatzaren 26ko 2003/35 Zuzentzarauan txertatua, eta, Espainiako araudian, "ingurumengaitan informazioa eskuratzeko, parte-hartze publikorako eta justizia eskuaren izateko eskubideak" arautzen dituen uztailaren 18ko 27/2006 Legean.

Hori dela-eta, entitate publiko kudeatzaileak gainera dituen botere publikoak eta herritarrei bere jardueren eta erabakien kontu emango dien kudeaketa-eredu baten aldeko apustua egiten dugu.

Herritar guztiak uraren hiriko ziklo integralaren kudeaketari buruzko oinarritzko informazioa izan dezatela zainduko dugu, hainbat mekanismoren bitartez:

• Kudeaketaren hainbat esparrutan (esparru teknikoak, finantzak, jendarte, ingurumena, ondarea) esanguratsuak diren adierazleen multzo bat ezarri, herritarrek ulertzeko eta telematikoki eskuratzeko modukoak.

• Entitate kudeatzailearen zuzendaritza-organismoek hartutako erabaki eta ebazpen guztiak eta hirugarrenekin kontratatutako zerbitzuen baldintzak iragarri.

• Entitate kudeatzailearen baitan Gizarte Kontseilua eratuta -Pariseko ereduari jarraiki-. Gizarte Kontseilu horrek kon-

trol-eskumen efektiboak izango ditu entitate kudeatzailearen Administrazio Kontseiluan lantzen diren funtsezko gaiei dagokienez. jendarte Kontseilua jendarte zibilaren hainbat aktorek osatutako asanblada izango da, eta bertako kide guztiek asanblada orokorrean onartutako araudiak zuzenduko du Kontseilua. Uraren ziklo integrala kudeatuko duen entitate publikoaren Administrazio Kontseiluan ahotsa eta botua izango dute Gizarte Kontseiluko ordezkariak.

• Kontsulta publikoak egitea, informazioa eskatzea eta errekamazioak aurkeztea errazago egingo duten baliabideak jarrita.

10. Duela gutxi, jendarte zibilak deia egin die urari lotutako operadore publiko guztiei, EUREAU (1), AEAS (2) operadore elkarteetatik eta eskualdeetan dituzten filialetatik -ASA (3) Andaluzian eta ASAC (4) Katalunian- irten zitezen, ura eta saneamendua izateko giza eskubidea Europako Parlamentuan aintzatesia izateko oztupoak jartzeagatik (5). Horren haritik, udalaren kudeaketa-zerbitzua eskainiko duen entitatea operadore publikoaren erakundeekin -adibidez, Aqua Pública Europea elkartearekin- elkarlanean aritzeko prest egongo da, eta Estatuko elkartearekin, Asociación de Operadores Públicos de Abastecimiento y Saneamiento (AEPAS) erakundeko kide aktibo izateko aukera aintzat hartuko du. Hain zuzen ere, erakunde horiek uraren kudeaketa publiko eta partehartzaile efektiboa sustatzen dute.

11. "Txorrotako" uraren kontsumoa sustatzeko eta botilako uraren kontsumoa eta horri lotutako inpaktu ekologikoak murrizteko kanpainak bultzatzeko konpromisoa hartzen dugu, honako bitartez:

• Jendartearen txorrotako uraren kontsumoari buruzko informazioa emateko eta uraren erabileran aztura egokiak ezagutarazteko ekimenak.

• Uraren kalitatea bermatzeko ahaleginak indartzea.

• Zentro publikoetan txorrotako ura erabiltzea.

• Ur edangarria ematen duten iturri publikoaren sare zabala sortzea.

12. Azkenik, indarrean dagoen udal-araudia (erregelamendua, ordenantza eta abar) itun honen konpromisoetara egokitzeko konpromisoa hartzen dugu, bereziki, ura izateko giza eskubidearen aplikazio efektiboari dagokionez. Horretarako, ezintasun ekonomikoa dela-eta ez ordaintzearen ondorioz hornidura etetea ezabatuko dugu horniketari eta saneamenduari buruzko udal-erregelamendutik, horrelako xedapenik egonez gero.

Horren haritik, dagokion arauan zehaztu beharko da hemen ezarritako printzipioei eragin diezaiekeen edozein erabakik -horrelako zerbitzuak pribatizatzeko proposamen bat, kasu-jendarte informazio-prozesu zabal eta sakona izan behar duela eta Herritarren Kontsulta bat izan behar duela jomuga. Kontsulta horrek nahiko berme izan beharko du, bere emaitzak lotesleak izan daitezkeen, nahikoa parte-hartze lortuz gero.

Oin-ohar

- 1 European Federation of National Associations of Water Services
- 2 Asociación Española de Abastecimientos de Agua y Saneamiento
- 3 Asociación de Abastecimientos de Agua y Saneamientos de Andalucía
- 4 Agrupació de Serveis d'aigua de Catalunya
- 5 Uraren operadore publiko guztiei EUREAUtik irteteko deia <http://www.ecologistasenaccion.org/articulo27461.html>

Social pact for water

Before the citizens of xxx, the undersigned, non-government associations, social and neighborhood associations, unions, foundations, political party representatives and other related bodies, make public their commitment to a public, integrative and participative management of the urban water cycle in _____, and commit to following and enforcing the ensuing fundamental principles, as well as all subsequent related tasks, so that said public and participative management (as well as other forms of management based on citizen empowerment, recognizing their right to decide) be real and effective:

1. We consider water to be an essential universal human right. The availability and the individual and collective access to drinking water must be guaranteed as an inalienable and inviolable right for people, taking into account its quality in the water abstraction for human consumption and the compliance with all transpositions of the Water Framework Directive, as well as the lists of priority hazardous and persistent substances. Water is a finite and essential resource for the life of all human beings and it must be regulated according to criteria of efficiency and solidarity, based on principles of equality, equity and non-discrimination.

Therefore, we support resolution A/RES/64/292, of 28/07/2010, adopted unanimously by the UN General Assembly, which recognizes that “the right to drinking water and sanitation is a human right essential for the full enjoyment of life and all human rights”.

In accordance with the human right to water, we shall implement the water supply management based on the criterion of social equity in the tariff policies. To this end, we shall guarantee a minimum supply – whose amount is to be determined, although in the global context it stands between 60 and 100 liters per person per day - and commit to not discontinue that supply in cases of socially justified non-payment (financial affordability).

2. In order to progress in the development and improvement of said management model, research and development plans in the field of city water management must be established, to be developed via collaboration with universities, professional bodies, experts and the sectoral organizations.

3. The collaboration in cooperation programs in the field of water resources will be encouraged by supporting public operators of developing countries, by means of partnerships of a public-public nature, contributing resources and technical assistance to the communities which require it.

4. We acknowledge that the supply and sanitation services are part of an integrated urban cycle, whose management is inseparable and must be undertaken jointly, including the proper management of rainwater and the drainage of urban areas, as well as of the efficient use of energy.

Accordingly, we believe it is essential to establish an integrated management model which will allow an overview of the

services rendered, as well as of the ecosystems involved from the point where the supply water and sanitation is abstracted and discharged.

5. We regard water, the rivers, aquifers, lakes and wetlands as a public resource that may not be subject to appropriation for private benefit. As a source of biological diversity, all of Nature’s assets and resources are part of the collective natural heritage, whose relevant environmental, scenic, scientific, social or cultural value must be preserved and protected by the public administrations. In this regard, we call for the municipal authorities to consider water supply and sanitation services as public services bound to human rights, outside market logic and contrary to private business criteria and priorities. Instead, we call for a public, non-profit water management model, which will respect the rights of citizens as a service of general interest from a socio-ecological perspective.

We believe that from public management or other forms of community management, public services following the most exacting quality and efficiency standards can and must be provided, relying on the compromise and responsibility of the workers providing those services, and assuring a transparent and participative management.

Therefore, we hereby expressly state that, irrespective of the public or community body that undertakes the management of the water cycle for _____ (municipal services, council, corporate public body, public limited company, consumer cooperatives, etc.), we shall ensure that the ownership thereof be one hundred percent public or community held, barring access to all privately held companies to its stock.

6. We maintain that the management of the water cycle can and must be an important source for the creation of new jobs and the preservation of existing ones. However, the precariousness of working conditions and worker safety, particularly in the current circumstances, must be prevented. The council, acting in partnership with union organizations, must take appropriate measures in order to ensure quality conditions, safety and job stability, both in operations managed directly by the public service manager as in its relations with contractors. The labor rights of the workers who participate in the management of the urban water cycle must be ensured. The necessary mechanisms so that the workers may participate in the operation, management and formulation of service policies will be provided. The assurance of jobs for personnel originating from the formally privately held (or mixed) company into the new publicly owned service will be a priority.

7. We shall ensure that the council enforces the responsibility it holds in adopting the appropriate decisions that will secure the sustainability of the city’s water cycle, in accordance with the Water Framework Directive, from three separate perspectives:

- **Environmental.** By preserving the quality and conservation of the ecosystems which are the source of supply, always regarding compliance with environmental quality standards for surface and underground water, which may

determine water suitability in order to be able to declare a point suitable for water abstraction for human consumption; by assuring that a minimum necessary of the resource is used to satisfy the needs of the municipality; by carrying out contamination prevention programs, based both on intervention over infrastructures as well as on public awareness and educational programs; by minimizing the effect of discharges to the public waterway; by valuing and respecting the natural drainage network as a resource for the urban and metropolitan territory; by compensating for and remedying environmental conditions through action plans, both prior to water abstraction and following its use, placing special attention on the lists of priority hazardous and persistent substances.

- **Financial.** By reflecting the real cost of the provision of services to the users of that service; and applying tariffs based on principles of financial capacity, equity, efficiency, simplicity and transparency. By penalizing excessive consumption through a progressive block tariff.

- **Structural.** By planning and carrying out the necessary investments so that the water reaches its users in the best possible condition, according to regulations applicable at any given moment; controlling and minimizing losses in the supply and sanitation networks; promoting the differential management of the water quality, thereby adapting the water quality to its destined use in each case; and treating all water abstracted by the municipal collector system before releasing it into the natural waterway, minimizing the effect of drainage on public waterways. All of which while attempting to make use of the most efficient technologies available.

8. We will ensure that all income obtained through supply and sanitation tariffs applied to the users, as well as all income originated from the lease or concession of public water infrastructures, subventions, credit transactions, or any other means, connected to the water cycle, are destined to cover the costs arising from said services, without financial gain.

9. However, we believe that it is not enough to guarantee a public management, but that it is also necessary to promote new ways of social control and participative democracy, in order to guarantee transparency and effective and proactive citizen participation, as established by the Aarhus Convention, transposed into European regulation by Directive 2003/35 of 26 May 2003, and into Spanish regulation by Law 27/2006 of 18 July, regulating the “rights to access information, of public participation and access to justice in matters of the Environment”.

Therefore, we support a management model in which the public entity responsible will account for its activities and decisions, both before the governing public authorities and the citizens.

We will strive to ensure that citizen access to the basic information concerning the city’s water cycle is guaranteed, via several mechanisms:

- By establishing a series of significant indicators for the different areas of management (technical, financial, social, environmental, natural heritage), available online and made intelligible to citizens.

- By publicizing all agreements and resolutions adopted by the administration of the body responsible, as well as the conditions for the provisions of the services contracted by third parties.

- By establishing a Social Council within the body responsible itself – emulating the model for the city of Paris – with effective control powers over key issues handled by the

Administration Board of the public body responsible. The Social Council shall consist of an assembly comprised by different social players and shall be governed by a regulation approved by the totality of its members in general assembly. Representatives of the Social Council will be incorporated into the Administration Board of the public body responsible for the water cycle, with a seat and a vote.

- By providing the necessary means to facilitate to citizens the performance of public consultations, requests for information and submission of complaints.

10. Recently, the civil society called for all public water operators to withdraw from the associations of operators EUREAU (1), AEAS (2) and its regional branches, such as the ASA (3) in Andalusia and ASAC (4) in Catalonia, for hindering the recognition of the human right to water and sanitation by the European Parliament (5). Consequently, the body operating the municipal management service must be open to cooperation with organizations of public operators, such as the “Aqua Publica Europea”, and contemplate the possibility of becoming an active member of its state counterpart, the “Association of Public Operators of Supply and Sanitation (AEOPAS), which effectively promotes the public and participative water management.

11. We commit ourselves to launching campaigns for the promotion of tap water and to reducing the consumption of bottled water, and all related ecological impacts, by means of:

- Public information initiatives for the consumption of tap water and good habits in water use
- Strengthening of efforts in order to ensure water quality
- Use of tap water in public centers
- Creation of an important network of public drinking water fountains

12. Finally, we commit ourselves to doing whatever is necessary so that existing city regulations (rules, ordinances, etc.) are adapted to the commitments of the present covenant, particularly in all things related to the effective implementation of the human right to water. To this end, we shall eliminate all suspensions of supply due to non-payment in cases of financial incapacity from the municipal regulations on supply and sanitation, where provided.

In this regard, it shall be specified in the respective directive that any decision which might affect the principles outlined herein, such as a possible proposal for the privatization of this type of service, be submitted to an extensive and in-depth process of public information culminating in a Citizen Consultation with adequate guarantees so that the results be binding, in case it should reach a sufficient level of participation.

Notes

- 1 European Federation of National Associations of Water Services
- 2 Asociación Española de Abastecimientos de Agua y Saneamiento
- 3 Asociación de Abastecimientos de Agua y Saneamientos de Andalucía
- 4 Agrupació de Serveis d’aigua de Catalunya
- 5 Call to all public water operators to exit EUREAU <http://www.ecologistasenaccion.org/article27461.html>

**Asamblea Agua Pública 100% Región Murciana,
Asociación ATTAC-Andalucía
Asociación Española de Operadores Públicos de Abastecimiento y
Saneamiento (AEOPAS)
Comisiones Obreras (CC OO)
Confederación de Ecologistas en Acción
Confederación General del Trabajo (CGT)
Fundación Nueva Cultura del Agua
Ingeniería sin Fronteras
Marea Azul del Sur
Plataforma Aigua és Vida
Plataforma Contra la Especulación Urbanística y Ambiental de Candeleda
Plataforma contra la Privatización del Agua de Alcázar de San Juan
Plataforma contra la Privatización del Canal Isabel II
Red Agua Pública
Red Agua Pública Aragón
Solidaridad Internacional de Andalucía
Unión General de Trabajadores (UGT)**